

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
פרשת כי תצא

בס"ד, עש"ק פרשת כי תצא
י' אלול תשע"א – שנה ב' גליון פ"ז

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

הרה"ג מוצי"ש ר"ת			
ירושלים	6:18	7:29	8:09
בני ברק	6:33	7:31	8:06
ניו יורק	6:57	7:55	8:27
מונטריאל	7:02	8:00	8:32

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פי יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ או על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הקנים (כב ו).

האפרחים או על הביצים' מהרפ"ח ניצוצין והנשמות שנפלו ממנה.

ולוה מזהיר התורה 'לא תקח האם על הבנים' היינו שזה ידוע מאלשיך הקדוש (תורת משה שמות כא ו) שהתרי"ג מצות נקראים בנים. וזהו 'לא תקח האם' שמדבר על האדם שלא יתעלם מליקח 'את האם' שהוא העלאת השכינה, 'על הבנים' ע"י קיום המצוות הנקראים בנים.

אלא 'שלח תשלח את האם' שתעלה את השכינה ותשלחו למעלה במקומה, ע"י 'ואת הבנים תקח לך' שתקח ותקיים את המצוות,

ועי"ז יהיה התיקון של כל הבריאה כולה, וזהו 'למען ייטב לך' היינו דהרי העולם נבראה בטוב בלי שום תערובת רע כמ"ש על כל יום 'כי טוב', אבל ע"י חטא עה"ד נפגמה ונתערבה טוב ברע כמ"ש 'ותרא האשה כי טוב העץ למאכל' (בראשית ג ו), ולוה ע"י תיקונא דשכינתא יהיה תיקון הטוב של בריאת העולם, וזהו 'למען ייטב לך' שכל קיום התורה ומצוות הוא בא על תיקון הטוב שנפגם ע"י חטא עה"ד.

ולכן 'והארכת ימים' דהרי כל גזירת מיתה בעולם נגזרה מחטא עה"ד, ולכן כשיהיה התיקון השלם של השכינה יהיה 'והארכת ימים' אמן.

(רעוא דרעוין תש"ע לפ"ק)

בדומם או בצומח וכו'.

אבל ע"י שהאדם מקיים תורה ומצוות שברובם אי אפשר לקיימם אלא ע"י דברים גשמיים שבעולם הזה, ועושהו לשם שמים לתיקון השכינה, עי"ז הוא מתקן ומעלה את חלקי השכינה למקומה שנתפורה בדצח"ם. וזה אמרו 'בכל עין' מרמז למצוות הנעשים מצומח, 'או על הארץ' מרמז למצוות הנעשים מדומם, 'אפרחים או ביצים' מרמז למצוות הנעשים מהחי. היינו משום שחלקי השכינה נתפורה בכל חלקי דצח"ם, ולכן האדם שהוא בחינת מדבר, ע"י שהוא מקיים את המצוות הנעשים דצ"ח, הוא מעלה משם כל חלקי השכינה שנתפורו בכל מקום.

וזה מרמז ג"כ תיבת 'אפרחים' עה"כ בני' רפ"ח ושם ב"ן, 'או ביצים' מרמז לנשמות, כמבואר בתיקוני זהר (תיקון ו כב:) ונשמתי דאינון מסטרא דשכינתא עלאה אתקריאו אפרוחים, ונפשין מסטרא דשכינתא תתאה אקרון ביצים. היינו שבא לרמז שיע"י קיום המצוות יתעלו כל הרפ"ח ניצוצין והנשמות המוגלגלים שבאים מהשכינה הקדושה בחינת שם ב"ן.

ואומרת התורה שעכשיו 'והאם רבצת' היינו דלשון 'רבצת' מראה על דבר שאינו שלם, כמ"ש 'רבץ תחת משאו' (שמות כג ה), שהתורה אומרת שעכשיו השכינה רבצת שאינה מתוקנת ושלומה מתיקון 'על

פרש"י פרט למזומן. והכוונה בזה אפשר לומר על דרך עבודה, שאיתא בתיקו"ז (בהקדמה א:) דלית 'צפור' אלא שכינתא. וכן כתב אא"ז הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרגא וזה"ה בספרו היכל הברכה (דף קלג ע"א) וז"ל: 'ובדרך היחוד 'קן צפור לפניך' השראות השכינה, ביחוד שם מ"ה עם מילוי שם אדנ"י במספר השוה, בסוד השראות השכינה, בחינת יחוד קב"ה ושכינתיה עי"ש.

אם כן יש לומר שכאן מדבר התורה מתיקונא דשכינתא דאזלא עם ישראל בגלותא, ורגליה ירדות מות (משלי ה ה) ותרד פלאים (איכה א ה), שירדה בראש עולם הבריאה כידוע (ע"ח שער מו פ"ב) כדי שיהיה היחוד קב"ה ושכינתיה בשלימות. וזהו 'קן צפור לפניך בדרך' שהשכינה אינה במקומה אלא בדרך בגלות, ואינה שלימה בכל קומתה. וזהו שמרמז רש"י פרט למזומן, שהשכינה אינה מזומן במקומה, ואין יחודא בתמידות מזמן חורבן הבית, אלא הלכה בגלותא ממקום למקום, כמבואר בחז"ל (ראש השנה לא.) עשר מסעות נסעה שכינה וכו' עי"ש.

והנה מבואר בשם מרן אלהי הבעש"ט הקדוש (בעש"ט עה"ת שמות אות ט), שהשכינה כוללת בארבע יסודות דומם צומח חי ומדבר. שהאדם על ידי פגם עוונותיו הוא מוריד את ניצוצי השכינה

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיבֶיךָ וְנָתַנּוּ הוֹי"ה אֶלְהֶיךָ בְּיָדְךָ וְשִׁבִית שְׂבִיּוֹ (כא י).
אפשר לרמוז בדרך רמז, שזה ידוע מחכמו"ל (יבמות סד), מפני מה היו אבותינו עקורים, מפני שהקדוש ברוך הוא מתאוה לתפלתן של צדיקים. וזה ידוע שע"י כוח התפילות אפשר לפדות ולגאול מכל הצרות שיש לנו, ולזה רואים (ברכות כו) שאברהם אבינו ע"ה תיקן תפילת שחרית, יצחק אבינו ע"ה תיקן תפילת מנחה, ויעקב אבינו ע"ה תיקן תפילת ערבית. וזה רואים ג"כ גדול מעלת לימוד התורה"ק, כי תורה"ק מגן עלינו בין בעדנא דעסיק ביה, ובין בעדנא דלא עסיק ביה מנינא ומצלא, כמבואר במסכת סוטה (כא). וזהו אמרו 'כי תצא למלחמה על אויבך' זה על מלחמת היצר הרע מדבר הכתוב כמבואר בספרים הקדושים, 'ונתנו הו"ה אלוך' ע"י 'בידך' בנימטראי ל"ו מסכתות, שע"י הלימוד התורה"ק תנצח במלחמת היצר. וגם 'ושבית' את היצה"ר ע"י 'שביו' בנימטראי ש"ח, ואין שיחה אלא לשון תפילה (ברכות כו); שע"י כוח התפילה וע"י לימוד התורה"ק מכביה לנו התורה"ק תנצח למלחמת היצר ותנצח בה תיכף ומיד.

(מעשה שלום מרבינו שלום מקאמרנא)

וְהָיָה בַּיּוֹם הַנִּחְלָו אֶת בְּנֵי אֶת אֲשֶׁר יְהִי לּוֹ לֹא יִכַּל לְבַבְר אֶת בֶּן הָאֱהוּבָה עַל פְּנֵי בֶן הַשְּׂנוּאָה הַבֵּבֵר (כא טז).

'הנחילו' מלא יו"ד. נחלת עולם הבא, דקאי על 'בן האהובה' יעקב, אבל עשו 'בן השנואה' יכיר לתת לו' כמחוקק שהוא עוה"ז, אבל לא בראוי לבוא לאחר זמן (יבמות כד); עולם הבא, שם אין שום חלק ל'בן השנואה' והבן היטב.

(היכל הברכה מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

מוציא שפתיה תשמרו ועשית וגו' (כג כד).

'מוציא' מלא ואו. כי כשתשמר מוצא שפתים שלא לדבר דברים בטלים, ומכל שכן לשון הרע, או 'עשית' אומר ועושה, שכל מה שתדבר יהיה נעשה כך למעלה תיכף.

(היכל הברכה מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

כִּי תֵבֵא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים כַּנֶּפֶשׁ שְׂבַעְךָ וְאֶל כְּלֶיךָ לֹא תִתֵּן (כה).

'כי תבא בכרם רעך' לעבוד עבודת בוראך, לברר הכירות והנשמות והניצוצין, ואכלת ענבים סוד הברורים של עק"ב [מספר ענבים] דאדם קדמון, ענבים לעלות הנשמות, או תיזהר שלא תערב טוב רע, ותשתה כוס התרעלה, 'ענבינו ענבי רוש' (לשון זכ לב), כסופים והנאות עולם הזה 'ראש פתנים' (שם זכ), אלא תאכל בקדושה, מה שהוא 'כנפשו' שהם רצון נפשך ולא רצון גופך, ענבים כשרים קדושים 'שבעך' ולא מותרת, כי כל מלוי הכרם והמותרת הם קליפות 'ענבי רוש' מר ממות.

(אוצר החיים מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

הַשְּׂמֹר בְּנִגְעַת הַצִּיּוֹת מֵאֵד וְלַעֲשׂוֹת כָּכָל אֲשֶׁר יֹרֵד אֲתֶכֶם הַפְּהִינִים הַלְוִיִּם כָּאֲשֶׁר צִוִּיתֶם תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת (כד ח).

'ציונים' מלא יוד קדמא, וחסר יוד תניין, כבר בארנו (שמות דף רה ע"ב) על 'ציותך' דככל אורייתא כחד יוד, לבר 'אשר ציותך' דעין הדעת 'לבלתי אכל' (בראשית ג יא), ובארנו הטעם דתריין וידין מורין על שני יצרים, כמעט וי'צר (בראשית כו ז) בתריין וידין (ברכות סא), אלא שבעת לימוד תורה על ידי חדוותא דשמעתתא, ושמתת מצוה ניכלל השמאל בימין, ויצר הרע נעשה יצר טוב, וזהו עבודה שלימה ולכך כל 'ציותך' שבעשה בחד יוד, שנכללין שניהם בחד יוד הפנימיות כידוע. אבל קיום ל"ת אי אפשר אלא ביצר הרע דייקא, שיתאוה להרע ויכפה יצרו מפני רצון יוצרו, אבי שבשמים גור עלי, ואל יאמר אי אפשרי בבשר חויר, וכן לבישת שעמנו וכדומה, ולכן 'לבלתי אכל' שהוא לא תעשה כתיב 'ציותך' בתריין וידין, שצריכין להתאות לאיסור ביצר הרע דייקא, ולכפות אותו ביצר טוב, בתריין וידין ובתריין יצרים פרודים, הוא עיקר קיום ל"ת. ונשכיל בכאן תלת 'ציותם' בחד, דין, ותריין דעגל מסכה מן הדרך אשר ציותם' (שמות זכ ח), כי ע"ז אל נבר לית בה ממש קיא צואה בלי מקום, שאין שם חיות כלל, ואסור להרהר, ומכל שכן לומר חלילה הייתי עובר וכו', או כמה נאה וכו', שהרי הוא תיכף הוא כופר בעיקר וחייב מיתה רחמנא ליצלו, ולכן 'ציותם' דע"ז בחד יוד שצריך לבער יצרא דע"ז מכל וכל, וכל הכופר בע"ז הוא הגאווה והשתררות להיות רב ורבי, לא תעשו עצמיכם ולא אחרים לכם, ואז הוא מודה בכל התורה כולו (קידושין מ), ומגלין לו רזי התורה, ולכן 'ציותם' דעגל מסכה בחד יוד, כבימול יצרא דע"ז לגמרי, ודין 'ציותם' קאי על עשה שיקיים כל דברי הכהן בהסגר כדרשות חז"ל בילקוט (שמעוני רמז תקלו), ויכלל באהבה ובשמחה, והבן היטב.

(היכל הברכה מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

כִּי תִשָּׂא בְרַעְךָ מִשָּׂאת מְאוּמָה לֹא תֵבֵא אֶל בֵּיתוֹ לְעֵבֶט עֲבֹטוֹ (כד י).

רצה לומר כשישראל יהיה חייב להקב"ה, לתקן איזה ענין שחטא לפניו יתברך, או שצריך לתקן עוד איזה ענין מגילגול הקודם שלא תיקן, ועתה צריך לתקן, או שצריך לתקן איזה חלק מה' חלקי נפ"ש ר"ח ונשמו"ה ח"י יחוד"ה, שכל אחד כלול מכל ה' נרנח"י כנודע, הרי בין הכל הם כ"ה חלקי נרנח"י, לזה תשה' ברעך' סופי תיבות כ"ה. וכן ברעך' משאת' מאומה' סופי תיבות שם תכ"ה.

על זה מבקשת כנסת ישראל מאת הקב"ה 'לא תבא אל ביתו' של בר ישראל 'לעבט עבטו' שהוא הנשמה של בר ישראל שנתן הקב"ה לו במשכון בעולם הזה, תוך גוף החיצון שלו. ובכלל זה נכלל ג' ברכות בניס ורע של קיימא, חיים ארוכים, ומוזנא ריחא, כי כולם בכלל חיים, כמו שכתבתי כבר שבראש השנה אז נכללים ג' ברכות האלו לברך את ישראל וכולם נכללין בחיים, כלומר חיים נכתבין בראש השנה, וחנה ושרה אמנו נפקדו בראש השנה הרי בניס, ורחל היתה אומרת ליעקב ואם אין מתה אנכי (בראשית א), משמע מי שיש לו בניס של קיימא הוא חיים, וכן מוזנתינו של אדם בר ישראל קצובין לו בראש השנה, ואמרו רז"ל (נדרים סד): עני חשוב כמת, משמע מי שיש לו מוזנתינו הוא חיים, לזה לכל ג' ברכות אלו מבקשה כנסת ישראל מאת הקב"ה 'לא תבוא אל ביתו' של ישראל 'לעבט עבטו' שהוא לקחת הנשמה ח"ו, הכוללת משלשה ברכות הג"ל.

'בחיון תעמד והאיש אשר אתה נשה בו ויציא אליך את העבט החוצה' ר"ל אלא דייקא 'העבט' שהוא הנשמה 'בחיון' שהוא גוף החיצון לנשמה, 'תעמוד' על עמדה עם הגוף שלה בעולם הזה, 'האיש' זה שהוא צדיק הדור רועה ישראל 'אשר אתה נושה בו' כל הפגמים של עונות ישראל, לפי שהוא ערב בעדם שלא יחמאו, ואם יחמאו ח"ו אזי הוא יתקן אותם באמירת מוסר השכל לפניהם כדי שיחזרו בתשובה שלימה.

כמו שכתב מרן האר"י וזה"ה בספר הגילגולים הגדול, שקודם יציאת צדיק הדור מעולם עליון לבוא לכאן לעולם העשיה, אזי נתנים לו כמה נשמות ישראל שהוא יתקן אותם, ובכלל זה נכלל רבנים חזנים שוחטים ושאר בעלי בתים, שכולם מסתופפים בצלו של אילן שלו.

לזה כתיב 'האיש' שהוא צדיק הדור 'אשר אתה נושה בו' הערבות שהיה ערב בעד ישראל אלו, שהוא יתקן אותם ודריכם בדרך ישרה, על זה אמרה כנסת ישראל שהצדיק הדור 'יוצא אליך' אחר מאה שנים, 'את העבט' הנשמה 'החוצה' שהוא הגוף בתיקון שלם בלי שום חסרון, לזה 'אל תבוא אל ביתו' תיכף ומיד קודם זמנו של בר ישראל שהוא בכלל או בפרט 'לעבט עבטו'.

'ואם איש עני הוא לא תשכב בעבטו' ר"ל 'ואם' בר ישראל שהוא 'עני' עם האיש' צדיק הדור, היינו שלא נסע אצלו לחסות תחת צלו, ואין לו מי שידריך אותו לידע לתקן חובו שחייב להקב"ה, אעפ"כ 'לא תשכב בעבטו' בנשמתו בלילה על ממתן, עד שתחשוב כל מה שעשה כל היום. כדאמרו בזה הקדוש (ח"ג קעה). שצריך להיותן כל ישראל ממארי החושבנא, שבוה בודאי בלי ספק עושה תשובה שלימה, ויתקן בוה ג"כ כל הפגמים של עונות שלו.

(בן ביתי מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

חיוב הנחת תפילין ר"ת. סימן לד' (יא)

רבינו האריך בזר זהב (סק"א) בענין חיוב הנחת תפילין ר"ת, ומקדים להביא את סדר השתלשלות וקביעת הפסק הלכה לדורות, ונביא בעזה"ת בכל גליון ענין אחד מדבריו.

בתי דינים שהחזיקו כרש"י או כר"ת, והלכה למעשה

האר"י, בית דינו של הרמב"ן, והרשב"א, והר"ה וריב"ש ור"ן והרא"ש² כולם תפסו כסדרן ומימין הקורא, ופשט כן הוראה בכל ישראל, עד שתפילין של התייר הגדול מן הקדוש בית דינו של רבינו יעקב תם נתבטלו מדיני התורה, שכך הוא הלכה אחרי רבים להטות.

עד שנתגלה אור שבעת הימים מן האר"י וצוה להניח שניהם, כי אי אפשר עוד להכריע הלכה למעשה כפי שורש נשמות של כל אחד עד עמוד הכהן לאורים ותומים, וכך פשטה הוראה בכל בתי דיני ישראל, חייב כל אחד מן התורה להניח שניהם ולברך עליהם, כי עיקר הטעם שאמר מרן [הבית יוסף] (ש"ע סעיף ב')³ ומהר"ל (תשו' סימן קלז)⁴ שלא לברך על תפילין דר"ת מחמת שפשטה הוראה בכל ישראל כדעת רש"י ורמב"ם⁵, וכעת נתבטל זה, מן התורה חייבין להניח שניהם ולברך עליהם, ומי שאינו מניח תפילין דר"ת במזיד ובשאת נפש הוא פושעי ישראל קרקפתא דלא מנח תפילין⁶, ודי בזה למודין על האמת לומדי תורה לשמה לדבק נפשם ורוחם ונשמתם בקונם צור עולמים:

~~~~ מסגרת השלחן ~~~~

בעולם מי שיכריע למעשה בין הרים הרמים, ולכן עתה מי שאינו מניח תפילין דר"ת נקרא קרקפתא דלא מנח תפילין, ותפילין דר"ת מועילין להשגה, ויניח אותם ביחד ולא ישגיח על דוברי עתק. וע"ע במשמרת שלום (במהד"ב לסימן ד ס"א) באריכות בה.

בענין קרקפתא דלא מנח תפילין. איתא בגמ' ראש השנה (ז.) - פושעי ישראל בגופן מאי ניהו, אמר רב קרקפתא דלא מנח תפילין. והתוס' (ד"ה קרקפתא) כתב - ורבינו תם מפרש דהכא כשהמצוה בזויה עליו שמוגנות עליו רצועות של תפילין שבראשו, וכה"ב בתוס' (שבת מט. ד"ה כאלישע) - הא דאמרין בפרק קמא דראש השנה (ז.) פושעי ישראל בגופן קרקפתא דלא מנח תפילין, אומר ר"ת דמירי באותן עושין מחמת מרד ומבזין המצות ושוחקין ברצועה שבידם ובראשם, כדאמר ביומא (דף לו: פ) פשעים אלו המרדין. והר"ף (דף ד.) כתב - מאי ניהו קרקפתא דלא מנח תפילי מעולם. והסמ"ג (מ"ע ג) כתב - עוד אמרו רבותינו בפרק קמא דראש השנה (ז.) פושעי ישראל בגופן שנידונין שנים עשר חדש בגיהנם, קרקפתא דלא מנח תפילין, פירוש קרקפתא גולגולת, ופירש רבינו יעקב (תד"ה קרקפתא, ותוס' שבת מט. ד"ה כאלישע) כגון שנמנע מתפילין משום מרד וביזוי המצוה, כדאמרין ביומא (לו, ב) פשעים אלו המרדין, ורב אלפס פירש (שם ב"ה) מי שלא הניח תפילין מעולם. ויש להשיב על דבריו שהיה לו לומר דלא אנהא תפילין, ושניהם אין להם ערבות שיהא הפירוש כדבריהם לכך יש לזהר.

ומעתה כיון שבררנו שורש הלכה ששני התפילין הם אמת להלכה ולמעשה לשני בתי דינים, כל אחד יחזיק בסברתו ושורש נשמתו, אבל איש אחד ובית דין אחד אסור להניח שניהם לשם מצוה שעובר על כל תוס'י. אבל מחמת תוקף הגלות שנתפזרו בכל פנה ונתבטלו מאתנו בתי דינים כמו שהיה בזמן ר"ת ורש"י ור"ף ורשב"א וראב"ד ורמב"ן, אפילו בית הוועד⁷. כמו שהיה בזמן מרן הרב בית יוסף אין לנו, אי אפשר לנו להכריע הלכה ולתפוס כדעה אחת כמו שהיו הקדושים אלו, כי כולם עד זמן הרא"ש כל בית דין בישראל תפס סברתו.

בית דינו של רב שר שלום גאון⁸ תפסו דעת של כסדרן ומימין המניח, בית דינו של רב אחאי גאון תפסו הוי"ת באמצע ומימין המניח, בית דינו של רב סעדיה⁹ תפסו כסדרן ומימין הקורא, בית דינו של רש"י¹⁰ ורבינו גרשון מאור הגולה¹¹ כדעת של כסדרן מימין הקורא, בית דינו של רבינו חננאל¹² והר"ף¹³ תפסו הוי"ת באמצע מימין הקורא, בית דינו של הרמב"ם¹⁴ כסדרן מימין הקורא, בית דינו של הראב"ד¹⁵ הוי"ת באמצע ומימין המניח, ואחריהם עד מרן

א. בית הוועד - מקום שתלמידי חכמים מתוועדין שם ללמוד תורה (רש"י סנהדרין זז.). ועיין בספר ים של שלמה (ב"ק פ"י אות י') בדיני בית הוועד.
ב. השימושא רבא, כמובא לעיל. ג. מובא בשו"ת הרשב"א המיוחסות לרמב"ן סימן רלד. ד. מנחות לד: ד"ה והקורא. ה. מובא בספר המכריע סימן פו.
ו. מובא בתוס' מנחות (לד: ד"ה והקורא). ז. מובא בתשובות הרמב"ם (סימן רפט) ובסוף משנה (תפילין פ"ג ה"ה), ומובא לעיל. ח. תפילין פ"ג ה"ה.
ט. בהשגות תפילין פ"ג ה"ה. י. שו"ת הרשב"א המיוחסות לרמב"ן סימן רלד.
יא. שו"ת הרשב"א ח"א סי' תרל"ט. יב. תפילין סימן ה'. יג. וז"ל שם: וז"א שאם לא יוכל להניח בבת אחת, יניח של רש"י ויברך עליהם והיה עליו בשעת ק"ש ותפלה, ואחר התפלה יניח של ר"ת בלא ברכה, ויקרא בהם שמע והיה אם שמוע. יד. מובא בב"י ע"ש. טו. כמש"כ בשו"ע ס"א וז"ל: ומנהג העולם כרש"י והרמב"ם.

טז. וכ"כ במצת שמורים מובא בשע"ת (סק"א) דמי שאינו מניח תפילין דר"ת בזמן הזה הוא קרקפתא דלא מנח תפילין, וכ"כ בבאר היטב הישנים (לר' ישעי' ב"ר אברהם, דפ"ר אמסטרום תס"ח). ובזוהר חי (ח"א ז.) כתב רבינו וז"ל: ותפילין דר"ת בררתי בראיות ברורות שבזמן הזה שכמעט כל העולם ספרדים ואשכנזים וכל ישראל מניחים תפילין דר"ת, ושניהם דברי אלהים חיים, כאשר העיד מרן האר"י (בפע"ח שער התפילין פ"ט ובשעה"כ תפילין דרוש ו), ואין

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבותינו זי"ע

עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קִדְמוּ אֲתֶכֶם בְּלָחֶם וּבְמַיִם בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְגו' (כג ה.)

את נפשו הקדוש, אמרה לרבינו להמתין מעט, ומיד מיהרה וירדה למרתק, והעלתה משם יין הונגרי משוכה הנקרא 'אוסברוק', וגם אייער קיבל (כעך ביצים) הביאה, ואמרה: רבי, עסמ און מרינקט, או דערקויקט אייער הארץ (רבי אכול ושתה וסעד לכך). וביקשה ממנו שימתין עד שאביה יגיע.

כיון שראתה שאביה מתמהמה לבוא, הוציאה ממנירת השולחן סכום הגון והגישה לרבינו, למען יברך אותה, בתחילה סירב הרה"ק מוידויטשוב לקבל את המטבע, אך אחרי שאמרה שבתנאי זה היא עוזרת בפונדק, כדי שתהא בידה הרשות לחלק לצדקה כמה שתרצה, או קיבל, אח"כ שאל אותה: כמה אברכך. ענתה: ברכני, שיהיה לי בעל כמו הרבי. בירכה רבינו ואמר לה: בשכר זה תוכי להיות קרובה משפחה אתנו, ויהיה לך חתן איש קדוש. נתלגלו הדברים שהעלמה הזאת נישאה לרבינו. תולדות קאמרנא

לא כסף ולא מוון, אלא אם היו נותנים לו מעצמם היה מקבל, או אם הומינוהו לסעוד היה סועד, עברו עליו או שלושה ימים שלא הציעו לפניו כלום, לא כסף ולא אוכל, עד שנחלש מאד וכמעט שאהזו בולמום. כיון שראה ששעת סכנה הוא, החליט שייכנס לקרעטשמני שידומן לו, הובילו אותו רגליו בלוויית חבירו, והמתין על מפתן פונדקו של הצדיק הנסתר הגה"ק רבי יוסף שעהנר זי"ע, ולא היה שם כי היה עוסק בתורה יום ולילה בבית המדרש דשם, ולא בא לביתו אלא לשבת קודש, וכל השבוע לן בביהמ"ד, ובכל שבת בבוקר קודם התפילה היה מסיים מסכת שבת ועירובין. והיה חתן הגאון הצדיק רבי מנחם מאניש מדרהוביטש זצ"ל מנוע מנולת עמוקות.
ובתו הנערה חנה שרה היתה עוסקת בפונדק, כיון שהבחינה שנכנס הרה"ק מוידויטשוב זי"ע, הכירה בו שהוא אדם גדול, והבחינה בו שהוא הלש מאד, וצריך להחיות

פעם אחת נסע רבינו הגה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא זי"ע, אל הגה"ק רבי יצחק אייזיק מוידויטשוב זי"ע, כדי לשבות שם בשבת קודש, אחרי השבת שוב נכנס בקודש, והראה לו או כמה מחידושי תורה שהיה לו בכתבו. בו בזמן נולד לו בקאמרנא בנו הרה"ק רבי יעקב משה. ואביו הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרנא זי"ע שלח שליח מיוחד לוידויטשוב, להודיע לבנו שיהזור לבית מילה. כשהגיע השליח נכנס להרה"ק מוידויטשוב, בהיות רבינו אצלו, לבשרו הבשורה, נענה הרה"ק מוידויטשוב ואמר: זו איז דאך מיין ערשטע חסידה, פאר איך גלייך קיין קאמרנא צום ברית (הרי היולדת היא הראשונה מחסידותי, על כן אני נוסע מיד לקאמרנא לבית המילה).

והסביר את עצמו מעם הדבר, כי בימי עלומיו נרד ממקום למקום עד שהגיע לעיר מורקא, והיה אז דרכו שלא לבקש

הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא בן הרה"ק רבי ישראל מרוזין זצ"ל י"א אלול תרמ"ג

תולדותיו

נולד ביום כ' מר חשוון תק"פ לאביו הרה"ק רבי ישראל מרוזין זצ"ל, ובשנות נעוריו דיברו בו נכבדות עם הרבנית מרים בתו של הרה"ק רבי אהרן מקארלין זצ"ל בעל ח'בית אהרן', שמחת האירוסין נחגגה ברוב פאר והדר במחיצת אבי המחותן הרה"ק רבי אשר מקארלין זצ"ל, ובקריאת התנאים נתכבד הרה"ק רבי מרדכי מטשערנוביל זצ"ל שהיה דוד משני הצדדים, בהיות רבינו בן י"ג שנים ביום ד' ח"י סיון תקצ"ג בא בבית הנישואין בעיר פינסק שע"י קארלין.

על כס ההנהגה

כידוע אביו הרה"ק רבי ישראל מרוזין זצ"ל ברח מרוסיה לעבר מחוז וואהלין בעיר סאדיגורא, שם הקים את חצר קדשו מחדש, והמקום נעשה תלפיות, ורבים ושלמים נהרו למקום משכן הצדיק. ביום ג' מר חשוון תרי"א נסתלק לחיי העולם הבא, בהשאירו אחריו ששה בניו הקדושים שהמשיכו את שלשלת ההנהגה. בנו הגדול הרה"ק רבי שלום יוסף זצ"ל ישב על כיסא אביו בעיר ממלכתו סאדיגורא, אך לא ארכו לו הימים ובאותו השנה ביום י"א אלול תרי"א נסתלק בעיר לייפציג, שם הלך לדרוש ברופאים עקב בריאותו הרופפת, ושם נטמן. אחר הסתלקותו נעטר בכתר ההנהגה בעיר סאדיגורא אחיו הרה"ק רבי אברהם יעקב זצ"ל, בנו השני של הרה"ק רבי ישראל מרוזין זצ"ל, ומעת שהוטל עליו כתר הנהגת החסידות נתגלה מלוא קומתו בהנהגת עדת החסידות, היה מיצר בצערן של ישראל ודאג לעניים ושבירי לבב ודאג להקל עול הגויים ועול הגלות מעל אחינו בני ישראל מפני נוגשיהם.

אחת הפרשיות המסעירות מתקופתו הייתה פרשת מאסרו בעליות השווא ששללו עליו, ולמעלה מחמשה עשר חודש ישב במצור ובמצוק, ועיני ישראל בערי מושבותיהם הייתה נשואת למען שחרורו, וביום

הרביעי כ"ג לחודש תמוז תרי"ז שוחרר לחפשי, ויצא זכאי בדינו.

צבי לצדיק

דרכו של רבי אברהם יעקב היה ללמוד ספר הזוהר הקדוש עם פירוש 'צבי לצדיק' של רבינו הגאון הקדוש שר בית הזוהר רבי צבי הירש מזידיטשוב זצ"ל. פעם תחת אחד השיחים שאל אותו הרה"ק רבי אורי הכהן מסאמבור זצ"ל: על מה מבכר הוא בלימוד זוהר הקדוש עם פירוש 'צבי לצדיק' על פני פירושים אחרים שקדמוהו, כגון המקדש מלך, השיב לו רבי אברהם יעקב ואמר לו: אספרה נא למר מעשה נורא שנודע לי מארחות חיי של רבינו בעל ה'צבי לצדיק', ומעשה שהיה כך היה, אחר נישואיו של בעל ה'צבי לצדיק' היה גר אצל חותנתו בכפר קטן ורידא שמו, ובכל שבוע הלך לבקר בבית המדרש בעיר רוזדול, פעם כשהגיע לבית המדרש ברודול מצא שם ספר חדש שיצא לאור ע"י צדיק נסתר אחד שהיה שוי"ב בק"ק פרעמיסלא, בשם 'רזא מהימנא' המסודר ע"פ אלפא ביתא על ערכי הכינויים שבקבלה, והספר מצא חן בעיני רבינו בעל ה'צבי לצדיק', אחר תפילת ערבית שם עינו בו לעיין בו בתחילת הלילה עד עת בוא זמן תיקון צלות לילה, מתוך עיונו בספר הזה נתמננס רבינו ועבר עליו כל הלילה בשינה, ויהי בבוקר כשהקץ רבינו נצטער מאוד על כי ביטל עונת צלות לילה מה שלא קרה לו כן מיום עמדו על דעתו, ויהי בוקר ויהי ערב ליל שני, אחר תפילת ערבית התעמק שוב רבינו בספר החדש הזה, וגם הלילה תקפתו שינה עד עלות אור השחר, ויהי בבוקר ותפעם רוחו על מה שנשה הדבר פעמיים, התענה רבינו ועשה שאלות חלום, וגילו לו מן השמים שכל זה בא לו על שעיין בספר החדש הזה, הן אמת שבעל המחבר איש צדיק וקדוש, אבל מפני שחי בדורו של רבינו הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זע"א בעל ה'נועם אלימלך', ולא מצא לנכון לעלות וליראות פני צדיק הדור, אינו כדאי שתלמיד לבעל ה'נועם אלימלך' יעסוק בספר הזה, וע"כ בא עליו העונש שביטל פעמיים סדר תיקון

חצות, וזה לך האות שתעיין בספר וראה שעל אות צדיק אין ערך, שנסתלקה ממנו שכינה באות צדיק על זה שלא הסתופף בצל צדיק הדור, וסיים רבי אברהם יעקב ואמר מעתה הלא תבין מעצמך למה אני מבכר את ספר 'צבי לצדיק' יותר על שאר ספרים אחרים.

היכל הברכה

פעם כאשר נפגש רבינו הגאון הקדוש קודש הקדשים איש האלוקים רבי יצחק אייזיק מקאמנא זע"א בעל ה'היכל הברכה' יחד עם רבי אברהם יעקב, אמר לו רבי אברהם יעקב: שמעתי על כבודו שהוא בעל מעשה גדול, (כידוע קיבל רבינו אלפי סיפורי מעשיות מחמיו הגאון הקדוש רבי אברהם מרדכי מפינטשוב זע"א) אולי יספר לי כבודו איזה מעשה, השיב לו רבינו: מעשה אחת אני יודע, מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי.

ופעם כאשר נפגשו שנית אמר לו רבינו בעל ה'היכל הברכה': פעם אחת הייתי אצל אביכם הרה"ק רבי ישראל מרוזין ובירך אותי אביכם בג' דברים, ואלו הן: שיהיה לי ממון, וגיטער איד, ועהרליכער איד. ואמר לו רבינו בענוות רוחו: הנה שניים הראשונים נתקיימו בי, אבל השלישי לא נתקיימה, השיב לו רבי אברהם יעקב: כוונת אבי הייתה בברכתו שתהיו עהרליכער איד, היינו שתהיו כלי ראוי לקבל, ובוה אין לי שום ספק שנתקיימה ברכתו הקדושה במילואו.

הסתלקותו

מתחילת כניסת שנת תרמ"ג ראו אצלו שינויים רבים, וראו איד שעוזב את אט עלמא דשיקרא הדין, ובליל י"א אלול התחזק והתפלל ערבית וסיים בקול רם את תפילת הלחש המברך את עמו ישראל בשלום, והיה בשמחה גדולה, ולערך צלות הלילה בירך ברכת שהכל ולגם מכוס התה שלפניו, ואחר כמה דקות יצאה נשמתו הקדושה לגנוזי מרומים. נטמן בעיר סאדיגורא באוהל אביו הקדוש.

